

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

AMELA ALIĆ

**RAČUNOVODSTVENI OBUHVAT
DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE**

Završni rad

Pula, 2019. godine

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

AMELA ALIĆ

**RAČUNOVODSTVENI OBUHVAT
DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE**

Završni rad

JMBAG: 0303064668, redovita studentica

Studijski smjer: Financijski menadžment

Predmet: Poslovno računovodstvo

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Ksenija Černe

Pula, 2019. godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. IMOVINA	2
2.1. Pojam i vrste imovine	2
2.2. Dugotrajna imovina	3
2.2.1. Dugotrajna nematerijalna imovina	4
2.2.2 Dugotrajna financijska imovina	5
2.3. Kratkotrajna imovina	6
3. DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA	7
3.1. Pojam dugotrajne materijalne imovine	7
3.2. Klasifikacija dugotrajne materijalne imovine.....	9
3.2.1. Zemljište	9
3.2.2. Građevinski objekti	11
3.2.3. Postrojenja i oprema.....	12
3.2.4. Biološka imovina.....	12
3.2.5. Ulaganje u nekretnine.....	14
4. AMORTIZACIJA	15
4.1. Pojam amortizacije.....	15
4.2. Početak i prestanak obračuna amortizacije.....	17
4.3. Vijek upotrebe i godišnje stope amortizacije	18
4.4. Osnovica za obračun amortizacije	19
4.5. Sustavi obračuna i metode amortizacije.....	20
4.6. Evidentiranje amortizacije	21
5. PRIKAZ DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE U KONKRETNOM POSLOVNOM SUBJEKTU	22
5.1. Analiza dugotrajne materijalne imovine poslovnog subjekta „Alarm express d.o.o.“.....	25
6. ZAKLJUČAK	27
LITERATURA	
SAŽETAK	
SUMARRY	

1. UVOD

Tema ovog završnog rada je računovodstveni obuhvat dugotrajne materijalne imovine. Dugotrajna materijalna imovina omogućava obavljanje djelatnosti i stoga svaki poslovni subjekt u svom poslovanju mora imati barem neki od oblika dugotrajne materijalne imovine. Postoje različiti načini stjecanja dugotrajne materijalne imovine, a može se steći putem najma ili ako ju poduzetnik ima u svom vlasništvu.

Na početku ovog rada definiran je sam pojam imovine te su ukratko opisane vrste imovine, odnosno dugotrajna imovina koja se dijeli na materijalnu, nematerijalnu i financijsku te kratkotrajnu imovina. Svaka vrsta imovina ima svoje specifičnosti po kojima je prepoznatljiva.

Nakon upoznavanja sa samim pojmom imovine, dolazimo do glavnog dijela odnosno do pojma dugotrajne materijalne imovine. Ono što odvaja ovu vrstu imovine od drugih je vijek trajanja duži od jedne godine i nabavna vrijednost veća od 3.500,00 kuna. Najčešći oblici dugotrajne materijalne imovine jesu zemljišta, građevinski objekti, alati, namještaj, strojevi, oprema, transportna sredstva i biološka imovina. Svako poduzeće je drugačije te će se u svakom poduzeću nalaziti drugačiji raspored dugotrajne materijalne imovine.

Ono što je također specifično za dugotrajnu materijalnu imovine jest amortizacija. Amortizacija se odnosi na trošenje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine u poslovanju tijekom njenog vijeka upotrebe i utvrđuje se temeljem određene metode i određenog sustava.

U radu se navode i klasifikacije dugotrajne materijalne imovine, odnosno pobliže su objašnjeni već spomenuti oblici dugotrajne materijalne imovine.

Svrha rada je prikazati računovodstveni aspekt dugotrajne imovine kroz teorijski i praktični pristup. U radu su korištene deskriptivna metoda te metode analize i sinteze.

Posljednje poglavlje prikazuje dugotrajnu materijalnu na primjeru stvarnog poslovnog subjekta „Alarm express d.o.o“

2. IMOVINA

2.1. Pojam i vrste imovine

„Imovina je resurs kojeg kontrolira poduzetnik kao rezultat prošlih događaja i od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi kod poduzetnika. Buduća ekonomska korist utjelovljena u imovini jest potencijal da se doprinese, izravno ili neizravno, priljevu novca i novčanih ekvivalenata kod poduzetnika. Buduće ekonomske koristi, utjelovljene u imovini mogu pritjecati poduzetniku na više načina. Tako imovina može biti:

- upotrijebljena pojedinačno ili u kombinaciji s ostalom imovinom u proizvodnji dobara ili usluga koje će poduzetnik prodati,
- razmijenjena za drugu imovinu,
- upotrebljiva za podmirivanje obveza
- i podijeljena vlasnicima“ (HSFI 1, točka 4. – Definicija osnovnih računovodstvenih kategorija)

Prema kriteriju pojavnog oblika i funkcije imovine u poslovnom procesu te prema kriteriju likvidnosti ili unovčivosti imovine (vremenu potrebnom za transformaciju nenovčane imovine u novac) imovina poslovnog subjekta dijeli se u dvije osnovne skupine koje se međusobno razlikuju, a to su :

1. dugotrajna (stalna ili fiksna) i
2. kratkotrajna (tekuća ili obrtna) imovina

U okviru ovih osnovnih vrsta imovina se dalje razvrstava na podvrste. Razvrstavanjem imovine na osnovne vrste, podvrste i pojedinačne imovinske stavke dobiva se informacija o strukturi i vrijednosti imovine relevantna za raspolaganje i upravljanje imovinom u procesu poslovnog odlučivanja. Tako se dugotrajna imovina dijeli na: nematerijalnu imovinu, materijalnu imovinu, financijsku imovinu te dugotrajna potraživanja (Gulin et al., 2018.).

2.2. Dugotrajna imovina

Osnovna obilježja dugotrajne imovine su:

- stalnost pojavnog oblika
- imovina je unovčiva u razdoblju koji je duži od godine dana
- trošenje imovine izraženo je kroz amortizaciju imovine (Gulin et al., 2018.).

Dugotrajna imovina ima stalnost pojave oblika i u pravilu nije namijenjena prodaji već korištenju u poslovnom procesu. Očekuje se da će se realizirati u novac u razdoblju dužem od godine dana ili u razdoblju koje je duže od trajanja poslovnog ciklusa tako da je novac u pravilu dugo angažiran u takvim oblicima imovine. Ponekad je razdoblje korištenja izrazito dugo (npr. poslovne zgrade, prodajni prostori) i može biti do 50, 100 godina ili i duže. Uz stalnost pojavnog oblika vezana je i činjenica da dugotrajna imovina neće biti utrošena odjednom, jednokratno u jednom proizvodnom ciklusu ili jednom razdoblju već se ista u nepromijenjenom obliku unosi u više proizvodnih ciklusa ili razdoblja. Iz prethodno istaknutog načina korištenja imovine proizlazi da dugotrajna imovina svoju vrijednost postupno prenosi na učinke u čijoj proizvodnji, prometu ili stvaranju ta određena imovina sudjeluje. Specifičnost trošenja dugotrajne imovine izražena je kroz obračun amortizacije. Pojmom amortizacije definira se postupno trošenje dugotrajne imovine, pri čemu se utrošena vrijednost pojavljuje kao sastavni dio vrijednosti proizvoda ili usluga. To se postiže uračunavanjem utrošenog dijela dugotrajne imovine kao troška amortizacije u troškove proizvodnje proizvoda ili troškove pružene usluge. Prodajom proizvoda ili usluga te naplatom potraživanja utrošena dugotrajna imovina se u dijelu izraženom iznosom amortizacije pretvorila, odnosno vratila u novac.

Dugotrajna imovina nabavlja se ponajprije s ciljem korištenja u redovnom poslovanju pri proizvodnji, opskrbi dobrima ili uslugama. Međutim, moguća je i nabava imovine s ciljem da se imovina koristi u druge svrhe koje nisu izravno u funkciji proizvodnje, trgovine ili pružanja usluga. Računovodstvena evidencija imovine razlikuje se upravo zbog različitih namjena držanja imovine (Gulin et al., 2018.).

Dugotrajna imovina javlja se u obliku materijalne, nematerijalne i financijske imovine, a kako je tema rada usmjerna dugotrajnoj materijalnoj imovini koja se kasnije detaljnije opisuje, u nastavku navodimo obilježja preostala dva oblika dugotrajne imovine.

2.2.1. Dugotrajna nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina je dio dugotrajne imovine poduzeća koja nema materijalni, odnosno fizički oblik, ali od nje se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi. Tipični pojavnici oblici dugotrajne nematerijalne imovine su zaštitni znaci, izdaci za razvoj, patentni, licencije, koncesije, franšize, i ostala prava, software, goodwill, predujmovi za nematerijalnu imovinu i ostala nematerijalna imovina (Štahan et al., 2014.).

Nematerijalna imovina predstavlja imovinu bez fizičkih obilježja stoga nije jednostavno predočiti što se sve može identificirati i biti priznato kao nematerijalna imovina.

Pojam nematerijalne imovine ima šire i uže značenje. U širem značenju nematerijalna imovina je sva imovina poslovnog subjekta koja nema fizički oblik. U tom značenju i potraživanja od kupaca i potraživanja po ulaganjima u vrijednosne papire su nematerijalna imovina, ali sukladno drugim obilježjima klasificiraju se u druge vrste imovine (potraživanja od kupaca su kratkotrajna imovina – potraživanja, ulaganja u vrijednosne papire su dugotrajna ili kratkotrajna financijska imovina). U užem smislu, nematerijalnom imovinom smatra se samo dugotrajna imovina u neopipljivom obliku, bez fizičkih obilježja, a koja se može odvojeno identificirati (Gulin et al., 2018.)

„Dugotrajna nematerijalna imovina ima određena zajednička obilježja, a to su:

- nematerijalni oblik
- imovina se stječe radi korištenja u poslovanju
- otežano je početno i naknadno mjerenje i priznavanje imovine
- otežano je predviđanje vijeka upotrebe
- otežana je mjerljivost buduće ekonomske koristi od upotrebe imovine
- otežana je prenosivost te imovine
- ponekad ne postoji mogućnost pojedinačne prodaje zbog uske povezanosti te imovine s cjelinom poslovanja poslovnog subjekta“ (Gulin et al., 2018.).

2.2.2 Dugotrajna financijska imovina

Financijsku imovinu općenito možemo definirati kao financijska ulaganja ulaganja izvan vlastitog društva radi ostvarivanja ekonomskih koristi u obliku kamata, učešća u dobiti i drugih vrsta dobitak

Financijska imovina nastaje po osnovi financijskog instrumenta, odnosno svakog ugovora temeljem kojeg nastaje financijska imovina i financijska obaveza (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

„Financijska imovina, prema toč. 9.4. HSFI-a 9, obuhvaća sljedeće vrste imovine:

- udjele i dionice kod povezanih poduzetnika
- zajmove povezanim poduzetnicima
- sudjelujuće interese osim kod povezanih poduzetnika
- ulaganja u vrijednosne papire
- dane kredite i depozite
- ostalu financijsku imovinu
- novac“ (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

Financijska imovina priznaje se u trenutku kada poduzetnik postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uvjeti instrumenata (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

2.3. Kratkotrajna imovina

Kratkotrajna (tekuća ili obrtna) imovina je imovina koja ima sljedeća obilježja:

- drži se za prodaju ili potrošnju u redovnom tijeku poslovanja ili se drži za trgovanje
- utroši se odjednom u normalnom poslovnom ciklusu
- očekuje se da će se pretvoriti u novac unutar dvanaest mjeseci (Gulin et al., 2018.).

Likvidnost se definira kao sposobnost transformacije pojedinog imovinskog oblika u novac kao najlikvidniji oblik imovine. Prema kriteriju likvidnosti relevantno je vremensko razdoblje u kojem se očekuje da će se pojedini oblik imovine pretvoriti u novac. Oni oblici za koje se očekuje da će se pretvoriti u novac u razdoblju kraćem od dvanaest mjeseci klasificiraju se u kratkotrajnu imovinu, dok se oni oblici imovine za koje se očekuje da im treba duže vremensko razdoblje (duže od godine dana) da se pretvore u novac klasificiraju u dugotrajnu imovinu.

Prema funkcionalnom kriteriju za razvrstavanje pojedinog imovinskog oblika u dugotrajnu ili u kratkotrajnu imovinu relevantna je činjenica da li se imovina utroši u jednom poslovnom ciklusu ili više njih. Pod normalnih poslovnih ciklusom smatra se razdoblje od nabavke inputa (sirovina i drugih resursa) i njihova ulaza u poslovni proces, odvijanja poslovnog procesa (proizvodnje, trgovine ili pružanja usluga), prodaje proizvoda, robe ili usluga te naplate potraživanja od kupaca tih proizvoda, robe ili usluga. U kratkotrajnu imovinu klasificira se ona imovina koja se utroši odjednom u normalnom poslovnom ciklusu, dok se u dugotrajnu imovinu klasificira ona imovina koja se troši postupno i koja se koristi u više poslovnih ciklusa (Gulin et al., 2018)

Kratkotrajna imovina javlja se u više oblika i to:

1. zalihe
2. potraživanja
3. financijska imovina
4. novac (Gulin et al., 2018)

3. DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA

3.1. Pojam dugotrajne materijalne imovine

Dugotrajna materijalna imovina je imovina u materijalnom obliku (vidljiva, opipljiva i dodirljiva imovina) koja će zadržati isti pojavni oblik duže od godine dana ili neće biti utrošena u jednom proizvodnom ciklusu. Dugotrajna materijalna imovina u većini poslovnih subjekata predstavlja značajan dio ukupne imovine te je iz tog razloga važna u prezentiranju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poslovnih subjekata (Gulin et al., 2018.).

Dugotrajna materijalna imovina:

- a) namijenjena je za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe
- b) očekuje se da će donijeti koristi duže od jednog razdoblja
- c) je ona imovina koja je namijenjena za korištenje na neprekidnoj osnovi u svrhu aktivnosti poduzetnika (Gulin et al., 2018.).

U računovodstvenom evidentiranju dugotrajne materijalne imovine važni su kriteriji priznavanja i mjerenja imovine koji su određeni računovodstvenim standardima. Kriteriji za priznavanje imovine: vjerojatnost da će buduće ekonomske koristi povezane s imovinom pritijecati u poslovni subjekt, da se trošak stjecanja imovine može pouzdano izmjeriti i da je imovina u vlasništvu ili pod kontrolom poslovnog subjekta.

Premda je dugotrajna materijalna imovina nabavljena s namjerom da se neprekidno koristi i nije namijenjena prodaji u redovnom tijeku poslovanja, ipak ima vijek trajanja koji je ograničen. Kada u određenom razdoblju poslovni subjekt više nema koristi od upotrebe imovine, pristupa povlačenju imovine iz upotrebe. Pojedini dijelovi dugotrajne materijalne imovine povlače se iz upotrebe zbog dotrajalosti, zastarjelosti, proizvodne preorijentacije, potrebe zamjene imovine novom i slično (Gulin et al., 2018.).

Knjigovodstveni iznos pojedine stavke dugotrajne materijalne imovine prestaje se priznavati i imovina se isknjižava iz poslovnih knjiga u trenutku:

- otuđivanja i
- rashodavanja kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe dugotrajne materijalne imovine ili otuđenja stavke imovine (Gulin et al., 2018.).

„Dugotrajna materijalna imovina može se steći na različite načine, a neki od tih načina jesu:

- nabava na tržištu
- izrada u vlastitoj proizvodnji ili izvedbi (izgradnja sredstava)
- razmjena za drugu imovinu (razmjena sredstava za sredstvo)
- financijski najam
- stjecanje kroz državnu potporu
- stjecanje kroz poslovna spajanja
- donacija
- ulaganje od strane vlasnika
- inventurni višak“ (Gulin et al., 2018.).

3.2. Klasifikacija dugotrajne materijalne imovine

U skupinu dugotrajne materijalne imovine ubrajaju se različiti oblici imovine: nekretnine – zemljišta i građevinski objekti, postrojenja i oprema (strojevi), alati, pogonski i uredski inventar te transportna sredstva (Gulin et al., 2018.).

Za nabavu dugotrajne materijalne imovine specifično je da se ona najprije stavlja u pripremu, a tek onda kad se stvarno počne koristiti u poslovnom procesu prebacuje se na konto dugotrajne materijalne imovine u uporabi. Kupovna vrijednost imovine uvećava se za ovisne troškove koji mogu nastati prilikom nabave, a najčešći su troškovi prijevoza i montaže (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

3.2.1. Zemljište

Zemljišta se smatraju prirodnim bogatstvima i iskazuju se u okviru skupine dugotrajne materijalne imovine. Zemljište je karakteristična vrsta imovine jer ima vijek trajanja koji je neograničen. Zemljište je nepotrošiva imovina pa zbog toga obveza obračuna amortizacije ne postoji. Međutim, zemljište može imati za poslovni subjekt ograničeni vijek trajanja (npr. ako je uzeto u zakup tada dužina trajanja zakupa određuje vijek korištenja). Zemljište se dijeli na: građevinsko zemljište, poljoprivredno zemljište i ostalo zemljište (Gulin et al., 2018.).

Poljoprivrednim se zemljištem smatraju poljoprivredne površine: oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare (Štahan et al., 2014).

„Zemljište korišteno od strane poslovnog subjekta može biti:

- stečeno kupnjom
- unosom od strane vlasnika
- poslovnim spajanjem
- primljeni bez naknade (darovano)
- uzeto u zakup ili pod koncesiju “ (Gulin et al., 2018.).

Zemljište stečeno u vlasništvo poslovnog subjekta upisuje se u zemljišne knjige u evidentira se u poslovnim knjigama kao dugotrajna materijalna imovina. Pri prijenosu vlasništva zemljišta plaća se porez na promet nekretnina koji se uključuje u trošak nabave zemljišta ili porez na dodanu vrijednost koji se ne uključuje u trošak nabave zemljišta ako kupac ima pravo na pretporez. Zemljište i objekti izgrađeni na zemljištu iskazuju se odvojeno, čak i kada se zajedno nabavljaju. Priznavanje vrijednosti zemljišta odvojeno je od utvrđivanja vrijednosti građevina izgrađenih na tom zemljištu (Gulin et al., 2018.).

Vrijednost zemljišta prilikom nabave utvrđuje se u visini troška nabave koji kupovne cijene čine i svi ostali troškovi nabave. U trošak nabave zemljišta uključuje se uz kupovnu cijenu i plaćeni bespovratni porez (porez na promet nekretnina) i troškovi usluga (posrednika u prodaji, odvjetničke i javno bilježničke usluge, geodetske usluge i slični izravni troškovi nabave) (Gulin et al., 2018.).

Zemljište se ne amortizira tako da se cijelo vrijeme korištenja vrednuje i mjeri po trošku nabave. Iznimno, vrijednost mu se može promijeniti zbog revalorizacije ili vrijednosnog uskađivanja.

Zemljište se može uzeti u zakup ili pod koncesiju. Na primjer, poljoprivredno zemljište država ili niža teritorijalna jedinica može dati u zakup ili može dati koncesiju na njegovo korištenje. Zemljište u zakupu ili koncesiji vodi se izvanbilančno kao tuđa imovina na korištenju. Pravo korištenja zemljišta u koncesiji u slučajevima kada je koncesija plaćena odjednom i unaprijed može imati obilježje otkupljenog dugoročnog prava i evidentira se kao stavka dugotrajne materijalne imovine – koncesije. (Gulin et al., 2018.).

3.2.2. Građevinski objekti

Skupina građevinski objekti uključuje građevine namijenjene obavljanju vlastite djelatnosti poslovnog subjekta. Riječ je o proizvodnim halama, skladišnim prostorima, upravnim zgradama, trgovačkim prostorima, ugostiteljskim objektima, hotelskim prostorima i drugim smještajnim kapacitetima. U specifičnim djelatnostima to su objekti javne infrastrukture (hidrocentrale, vjetroelektrane, vodovodi, pročišćivači otpadnih voda, ceste, mostovi, željeznice i slična imovina) .

Za građevinske objekte karakterističan je duži postupak nabave zbog čega se trošak nabave knjigovodstveno prati kao *Imovina u pripremi*. Slijedom toga predviđena je i posebna bilančna stavka koja iskazuje vrijednost imovine u pripremi – u procesu nabave. Na kontima *Imovine u pripremi* nalaze se podaci o trošku nabave imovine koji se može oblikovati iz više računa, obračuna ili drugih izvora i kroz više obračunskih razdoblja. Kada je nabava završena konta nabave se zatvaraju i imovina utvrđena u iznosu troška nabave prenosi se u upotrebu.

Najčešći način stjecanja građevinskih objekata je kupnja na tržištu. Pri stjecanju imovine na tržištu moguće je kupiti dovršeni objekt (građevinski objekt je već u funkciji) ili izgrađivati objekt (poslovni subjekt je investitor izgradnje građevinskog objekta). U troškove nabave imovine uključeni su: kupovna cijena (račun dobavljača), carina i druge uvozne pristojbe, porez na promet koji se ne vraća, odnosno nepovratni porez na promet i svi izravni troškovi koji se mogu pripisati dovođenju sredstava u stanje za upotrebu. Uopćajeno je da se administrativni i drugi opći troškovi uprave i prodaje ne smatraju sastavnim dijelom troška nabave osim ako se ne mogu dovesti u izravnu vezu s nabavom određenog sredstva.

Građevinski objekti, postrojenja i oprema su imovina koja ima ograničeni korisni vijek trajanja u kojem se u cijelosti fizički i/ili ekonomski potroši. Kako bi se mogao ostvariti preduvjet kontinuiteta , u korisnom vijeku trajanja građevinskih objekata, postojenja i opreme mogu se pojaviti se naknadni izdaci na postojećoj imovini (Gulin et al., 2018.).

3.2.3. *Postrojenja i oprema*

Na ovom kontu iskazuju se stanja i promjene stanja strojeva, postrojenja i opreme za proizvodnju, za obradu i preradu, uredske opreme, opreme za obradu zemljišta i nasada, opreme za graditeljstvo, trgovinu, ugostiteljstvo te turizam.

Kao što se nabave ostale dugotrajne materijalne imovine vrše preko konta u pripremi, tako se i nabave postrojenja i opreme vrše preko konta *Strojevi i oprema u pripremi*. Osim fakturane vrijednosti mogu se pojaviti i troškovi poput prijevoza, montaže.

Osim kupnje, poduzeće može steći opremu i na način da je samo proizvede, koristeći vlastite radnike i vlasititi materijal. Na kontu investicija u tijeku – oprema nalaze se troškovi materijala, plaće radnika i amortizacija opreme. Svi iznosi na tom kontu prenose se na konto opreme u pripremi (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

3.2.4. *Biološka imovina*

„Biološka imovina je imovina koja obuhvaća životinje i biljke i to: drveće na plantažama, višegodišnje nasade, osnovno stado i ostalo“ (HSFI 17, točka 3).

Kroz svoje poslovne aktivnosti poljoprivredni poslovni subjekti ovu kategoriju dugotrajne materijalne imovine pretvaraju u poljoprivredni proizvod. Najčešći primjeri poljoprivrednih proizvoda nastalih iz biološke imovine su: debla, vuna, mlijeko, voće i slično (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

Biološka imovina i poljoprivredni proizvodi priznaju se u financijskim izvješćima pod uvjetima da poduzetnik ima kontrolu nad tom imovinom, postoji vjerojatnost da će buduće ekonomske koristi vezane uz ovu imovinu pritjecati poduzetniku te pouzdano možemo izmjeriti trošak nabave ili fer vrijednost te imovine.

Mjeri se po fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje, pod uvjetom da se može pouzdano izmjeriti. Fer vrijednost se može definirati kao cijenu koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine. U slučaju kada fer vrijednost biološke imovine nije moguće pouzdano izmjeriti, mjeri se po trošku nabave umanjenom za ispravak vrijednosti.

Poljoprivredni proizvodi koji su nastali kao rezultat rada s biološkom imovinom u trenutku ubiranja mjere se po fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje. Nakon početnog priznavanja, poljoprivredni proizvodi se naknado mjere po neto utrživoj vrijednosti ili po trošku nabave, ovisno o tome koja je niža. Troškom nabave može se smatrati početno priznata fer vrijednost poljoprivrednog proizvoda.

Prihodi ili rashodi nastali na temelju početnog priznavanja biološke imovine umanjenoj za troškove, kao i prihodi i rashodi koji su nastali kao posljedica promjene fer vrijednosti ove imovine, priznaju se u računu dobiti i gubitka razdoblja kada su nastali (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

„Državna potpora vezana uz biološku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove do točke prodaje, priznaje se kao prihod u računu dobiti i gubitka poduzetnika u razdoblju kada je nastalo potraživanje“ (HSFI 17, točka 14).

A. Visegodišnji nasadi jesu nasadi od kojih poduzetnik očekuje da će mu donisiti ekonomske koristi u roku dužem od dvanaest mjeseci od datuma bilance (npr maslina, hmelja, nasadi vinove lože, voćnjaci i dr.).

Uzgoj nasada započinje pripremom zemljišta za sadnju. Kupovna cijena uvećana za porez na promet nekretnina čini trošak nabave vlastitog zemljišta (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

B. Na kontu osnovno stado evidentira se stoka od koje se očekuje pritijecanje ekonomskih koristi u razdoblju dužem od dvanaest mjeseci od datuma bilance, kao što su primjerice: koze, konji perad, ovce, goveda, svinje (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

3.2.5. Ulaganje u nekretnine

„Ulaganje u nekretnine je nekretnina (zemljište ili zgrada, ili dio zgrade, ili oboje) koju vlasnik ili najmoprimatelj u financijskom najmu drži u svrhu ostvarivanja prihoda od najma ili radi porasta tržišne vrijednosti imovine ili oboje, a ne radi: korištenja u proizvodnji ili ponudi roba i usluga ili u administrativne svrhe ili prodaje u sklopu redovnog poslovanja“ (HSFI 7, točka 7).

Nekretnina koju vlasnik ili najmoprimac u financijskom smislu drži radi korištenja u proizvodnji ili ponudi roba i usluga ili u administrativne svrhe ne smatra se ulaganjem u nekretnine.

Razlika između ulaganja u nekretnine i ostalih nekretnina u društvu je u tome što ulaganje u nekretnine stvara novčane tokove koji su uglavnom neovisni o drugoj imovini koja je u vlasništvu društva, dok ostale nekretnine stvaraju novčane tokove koji se mogu pripisati i ostaloj imovini koja se koristi u proizvodnji ili isporuci roba i usluga, a ne samo isključivo nekretninama (Rakijašić, Slovinac, Zaloker, 2017.).

4. AMORTIZACIJA

4.1. Pojam amortizacije

Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina čiji je vijek upotrebe ograničen postupno se troši tijekom procijenjenog vijeka a upotrebe korištenjem u realizaciji različitih poslovnih aktivnosti. To postupno trošenje dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine s ograničenim vijekom upotrebe zove se amortizacija. Amortizacija se odnosi na uobičajeno trošenje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine u poslovanju tijekom njenog vijeka upotrebe i utvrđuje se temeljem određene metode i određenog sustava. Ipak, svako trošenje nije amortizacija. Izvanredno trošenje ili uništenje imovine koje je uzrokovano izvanrednim faktorom ne predstavlja amortizaciju (Gulin et al., 2018.).

Kada promatramo računovodstveni aspekt, ali i ekonomski aspekt, amortizacija predstavlja trošak koji nastaje kao posljedica postupnog trošenja ekonomskih koristi koji su saržani u imovini koja ima ograničeni vijek trajanja odnosno ona imovina koja podliježe amortizaciji. Korištenje imovine u poslovanju povezano je sa njezinim postupnim iskorištavanjem ekonomskih koristi te je zbog toga potrebno ukupni amortizirajući iznos (ukupni iznos koji se priznaje kao trošak amortizacije kroz cijeli vijek upotrebe imovine) rasporediti na pojedine godine u vijeku upotrebe sukladno korištenju imovine u pojedinim godinama njezinog vijeka upotrebe kako bi se omogućilo što objektivnije sučeljavanje amortizacije kao rashoda s ostvarenim prihodima.

U većini poslovnih subjekata trošak amortizacije je, vrijednosno gledajući, jedan od najznačajnijih troškova u strukturi ukupnih troškova. Amortizacija je specifičan trošak i njena se vrijednost utvrđuje interno na temelju primjene određenih metoda. Sve računovodstvene metode obračuna amortizacije rezultiraju istim ukupnim iznosom troška amortizacije imovine za cijeli njezin vijek upotrebe. Međutim, primjena pojedine računovodstvene metode obračuna amortizacije ima odgovarajući utjecaj na visinu troška amortizacije u pojedinim godinama vijeka upotrebe imovine koja se amortizira (Gulin et al., 2018.).

Nastanak troška amortizacije ne uzrokuje odljev novčanih sredstava u godini nastanka pa zbog toga amortizacija, s financijskog aspekta, predstavlja nenovčani trošak. Iznos troška amortizacije uključuje se u prodajne cijene proizvoda ili usluga te se prodajom proizvoda i usluga ostvaruju prihodi od naplate prihoda od prodaje u kojima je sadržan i iznos u visini troška amortizacije. Kroz naplatu prihoda i primitak novca u visini amortizacije osigurava se povrat novca koji je utrošen prilikom nabave dugotrajne imovine. Iz tog se razloga, amortizacija s financijskog aspekta tretira kao novčani primitak (Gulin et al., 2018.).

„S računovodstvenog aspekta amortizacija se uobičajno definira kao sustavno raspoređivanje amortizirajućeg iznos imovine tijekom njezinog korisnog vijeka upotrebe“ (Gulin et al., 2018.).

Osnovica za obračun amortizacije koja se može definirati kao trošak nabave imovine umanjen za ostatak vrijednosti naziva se amortizirajući iznos. Procijenjeni iznos koji bi subjekt trenutačno dobio otuđenjem imovine nakon odbitka procijenjenih troškova otuđenja naziva se ostatak vrijednosti, ali uz uvjet da starost imovine i stanje odgovaraju onima koji se očekuju na kraju korisnog vijeka upotrebe. Odnosno, to je iznos koji se očekuje da će se ostvariti prodajom imovine na kraju njezinom procijenjenog vijeka upotrebe. Iznos ostatka vrijednosti umanjuje trošak nabave imovine prilikom utvrđivanja osnovice za obračun amortizacije.

Dakle, utvrđivanje iznosa troška amortizacije temelji se na:

- a) amortizirajućem iznosu
- b) amortizacijskom vijeku odnosno procijenjenoj količini učinaka u vijeku upotrebe imovine koja se amortizira
- c) godišnjim amortizacijskim stopama
- d) sustavu obračuna amortizacije i metodi obračuna amortizacije (Gulin et al., 2018.).

Obilježja imovine koja podliježe amortizaciji:

- a) namijenjena je upotrebi u okviru proizvodnje ili prodaje proizvoda, robe ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe
- b) očekuje se da će se upotrebljavati dulje od jednog obračunskog razdoblja
- c) ima ograničeni vijek upotrebe (Gulin et al., 2018.).

Razlog zbog kojeg imovina koja ima neograničen vijek upotrebe ne podliježe obračunu amortizacije je taj što se kod takve imovine ne troše ekonomske koristi utjelovljenje u toj imovini (npr. zemljišta, spomenici kulture, obnovljivi prirodni resursi i slično) (Gulin et al., 2018.).

4.2. Početak i prestanak obračuna amortizacije

Budući da trošenje ekonomskih koristi počinje od početka upotrebe imovine, ona se tada i počinje amortizirati. U praksi se amortizacija uobičajeno počinje obračunavati od prvog dana idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je imovina stavljena u upotrebu. Imovina koja podliježe obračunu amortizacije amortizira se tijekom njezinog cjelokupnog vijeka upotrebe. U slučaju kada je određena imovina privremeno izvan upotrebe (npr. zbog preseljenja) obračun amortizacije u pravilu ne prestaje. Međutim, potrebno je ipak razmotriti utječe li privremeno nekorištenje imovine na eventualno produljenje njezinog vijeka.

Imovina koja podliježe obračunu amortizacije prestaje se amortizirati kada se trajno stavlja izvan upotrebe odnosno kada je izgubila perspektivu korištenja u poslovnom subjektu. Imovina trajno stavljena izvan upotrebe isknjižava se iz računovodstvene evidencije. Imovina se isknjižava iz računovodstvene evidencije tek onda kada se prestane koristiti (Gulin et al., 2018.).

4.3. Vijek upotrebe i godišnje stope amortizacije

Jedan od ključnih elemenata potrebnih za utvrđivanje iznosa troška amortizacije jest vijek upotrebe. Vijek upotrebe se definira kao: razdoblje koje je očekivano da imovina bude dostupna subjektu za upotrebu te kao broj proizvoda koje subjekt očekuje ostvariti od te imovine.

Procjena vijeka upotrebe treba se temeljiti na objektivnim kriterijima koji odražavaju očekivano korištenje imovine. Vijek upotrebe se ne bi smio procjenjivati ni podcjenjivati.

Kada se određuje kraći vijek upotrebe od realnog vijeka upotrebe javlja se podcjenjivanje vijeka upotrebe i ono dovodi do stvaranja skrivenih rezervi. Kraći vijek upotrebe rezultira višim godišnjim iznosima amortizacije što rezultira podcjenjivanjem imovine i kapitala u bilanci te precjenjivanje troškova.

Kada se procijeni vijek upotrebe duži od stvarnog vijeka upotrebe javlja se precjenjivanje vijeka upotrebe i ono dovodi do stvaranja skrivenih gubitaka odnosno do precjenjivanja poslovnog rezultata. Duži vijek upotrebe rezultira nižim godišnjim iznosima amortizacije što rezultira precjenjivanjem imovine i kapitala u bilanci te podcjenjivanju troškova.

U slučaju da poslovni subjekt ima brojnu imovinu različite namjene i karakteristika, vijek upotrebe se iz praktičnih razloga procjenjuje na grupu imovine. Imovina s prosječno jednakim vijekom upotrebe se u pravilu uključuje u istu amortizacijsku grupu.

Na temelju procjene vijeka upotrebe utvrđuju se godišnje amortizacijske stope po kojima se utvrđuje godišnji iznos amortizacije kod vremenskih metoda amortizacije (Gulin et al., 2018.).

4.4. Osnovica za obračun amortizacije

Osnovica za obračun amortizacije je drugi ključni element. Osnovica za obračun amortizacije je zapravo ukupni trošak amortizacije u cijelom procijenjenom vijeku upotrebe imovine. Svaka amortizacijska metoda će rezultirati istim ukupnim iznosom troška amortizacije u cijelom procijenjenom vijeku upotrebe imovine, ali će se razlikovati godišnji iznosi amortizacije u pojedinim godinama procijenjenog vijeka upotrebe određene imovine.

Osnovica za obračun amortizacije može utvrditi u visini: troška nabave imovine, troška nabave umanjenog za ostatak vrijednosti, revaloriziranog iznosa, revaloriziranog iznosa umanjenog za ostatak vrijednosti.

U praksi se najčešće osnovica za obračun amortizacije utvrđuje u visini troška nabave imovine. U slučaju kada se na kraju vijeka upotrebe prodajom imovine očekuje ostvarenje prihoda te kada je iznos ostatka vrijednosti imovine na kraju vijeka upotrebe značajan, trošak nabave umanjen za ostatak vrijednosti određuje se kao osnovica za obračun amortizacije.

Ostatak vrijednosti je zapravo iznos prihoda i novčanog primitka koji poslovni subjekt očekuje ostvariti prodajom imovine kada dođe kraj njezinom vijeku upotrebe (Gulin et al., 2018.).

4.5. Sustavi obračuna i metode amortizacije

Obračun troška amortizacije mora se temeljiti na ekonomskim načelima korištenja dugotrajne imovine koja se amortizira. Odnosno, kod utvrđivanja troška amortizacije poslovni subjekt mora izabrati onu metodu koja će najobjektivnije odražavati način korištenja sredstva koje se amortizira.

Dva osnovna sustava obračuna koja postoje jesu:

1. vremenski sustav obračuna amortizacije i
2. funkcionalni sustav obračuna amortizacije (Gulin et al., 2018.).

Vremenski sustav obračuna amortizacije temelji se na vremenu odnosno na procjeni vijeka upotrebe u visini razdoblja u okviru kojeg se imovina očekuje koristiti .

U okviru vremenskog susatav obračuna amortizacije javljaju se tri metode amortizacije, a to su:

1. proporcionalna ili linearna metofa
 2. degresivna metoda
 3. progresivna metoda (Gulin et al., 2018.).
- Proporcionalna ili linearna metoda je najjednostavnija metoda amortizacije i najčešće korištena metoda u računovodstvu. Kod ove metode specifično je da su amortizacijska stopa i godišnji amortizacijski iznosi isti tijekom cijelog procijenjenog vijeka upotrebe sredstava. Primjenjuje se vijek upotrebe u okviru kojeg se utvrđuju amortizacijske stopa za svaku godinu vijeka upotrebe. Utvrđena amortizacijska stopa je konstatna za cijeli procijenjeni vijek upotrebe.
 - Degresivna metoda obračuna amortizacije je oblik vremenske metode amortizacije kod koje je iznos amortizacije u prvim godinama vijeka upotrebe viši da bi se potom postupno smanjivao tijekom vijeka upotrebe. U prvoj godini iznos amortizacije je najviši, a u zadnjoj godini najniži. I kod ove metode se utvrđuju amortizacijske stopa za svaku godinu vijeka upotrebe.

- Progresivna metoda amortizacije je suprotna degresivnoj metodi. Kod ove metode iznos amortizacije je u prvim godinama vijeka upotrebe niži da bi se potom postupno tijekom vijeka upotrebe povećavao. Progresivna metoda amortizacije primjenjuje se u situaciji kada se određena imovina manjim intenzitetom koristi u prvim godinama vijeka upotrebe, a tijekom godina se intenzitet iskorištavanja postupno povećava (Gulin et al., 2018.).

Funkcionalni sustav obračuna amortizacije temeljen je na funkciji odnosno procjeni vijeka upotrebe u visini količine učinaka koja se imovinom očekuje ostvariti u njezinom vijeku upotrebe. Funkcionalna metoda najčešće se primjenjuje u slučajevima kada je vijek upotrebe s količinom učinaka. Ova metoda se može primjeniti samo na one oblike dugotrajne imovine kod kojih je moguće procijeniti učinak u vijeku upotrebe (npr. postrojenja, proizvodna oprema) (Gulin et al., 2018.).

4.6. Evidentiranje amortizacije

Iznos obračunate amortizacije evidentira se na dugovnoj strani konta *Trošak amortizacije* te na potražnoj strani konta *Ispravak vrijednosti dugotrajne materijalne/nematerijalne imovine*.

5. PRIKAZ DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE U KONKRETNOM POSLOVNOM SUBJEKTU

Kao primjer poslužiti će nam poslovni subjekt „Alarm express d.o.o“ koje se nalazi u Rijeci. „Alarm express d.o.o. se bavi ugradnjom sustava tehničke zaštite, poslom za koji je tvrtka i licencirana od strane Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske. Posluje od 1989. godine, prvo kao obrt, a kasnije kao društvo s ograničenom odgovornošću (Alarm express d.o.o. web stranica - <https://www.alarmexpress.hr/o-nama/>).“

Osnovna djelatnost Društva je proizvodnja , trgovina, i pružanje usluga na poslovima tehničke zaštite imovine. U 2018. godini Društvo je zapošljavalo 23 radnika, dok je u 2017. godini zapošljavalo 22 radnika (RGFI javna objava - <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>).

Obračun amortizacije obavlja se pojedinačno za svako sredstvo razvrstano po amortizacijskim grupama po linearnoj metodi (RGFI javna objava - <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>).

U nastavku prikazujemo bilancu navedenog subjekta.

Slika 1. Bilanca poslovnog subjekta Alarm Express d.o.o. Rijeka

ALARM EXPRESS d.o.o. RIJEKA

BILANCA NA DAN 31. PROSINCA 2018. GODINE

- u HRK -

Naziv pozicije	Bilješka	2017.	2018.
AKTIVA			
POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL			
DUGOTRAJNA IMOVINA		1.089.768	965.093
NEMATERIJALNA IMOVINA	3(d), 7	0	7.279
Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava			7.279
MATERIJALNA IMOVINA	3(d), 7	1.089.768	957.814
Zemljište		76.493	76.493
Građevinski objekti		629.900	602.251
Postrojenja i oprema		13.812	9.965
Alati, pogonski inventar i transportna imovina		369.563	269.105
KRATKOTRAJNA IMOVINA		2.144.485	2.921.967
ZALIHE	3(f), 9	287.529	261.687
Trgovačka roba		287.529	261.687
POTRAŽIVANJA	3(g) 10	1.046.720	1.402.792
Potraživanja od kupaca		1.039.924	1.397.857
Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika			101
Potraživanja od države i drugih institucija		6.796	4.834
KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	3(h), 11	55.833	10.000
Dani zajmovi, depoziti i slično		55.833	10.000
NOVAC U BANC I BLAGAJNI	3(i), 12	754.403	1.247.488
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	3(j), 13	57.319	50.131
UKUPNO AKTIVA		3.291.572	3.937.191

Financijski izvještaji odobreni su dana 08.04.2019. godine

BILANCA NA DAN 31. PROSINCA 2018. GODINE
- nastavak -

- u HRK -

Naziv pozicije	Bilješka	2017.	2018.
PASIVA			
KAPITAL I REZERVE	3(k), 14	1.856.942	2.354.607
TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL		1.000.000	1.000.000
REZERVE IZ DOBITI		111	111
Ostale rezerve		111	111
ZADRŽANA DOBIT		493.457	822.021
Gubitak poslovne godine			
DOBIT POSLOVNE GODINE		363.374	532.475
Gubitak poslovne godine			
MANJINSKI INTERES			
REZERVIRANJA	3(l), 15	0	0
Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze			
Rezerviranja za porezne obveze			
Druga rezerviranja			
DUGOROČNE OBVEZE	3(m), 16	528.994	375.910
Obveze prema poduzetnicima unutar grupe			
Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe			
Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom			
Obveze za zajmove, depozite i slično			
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama		528.994	375.910
Obveze za predujmove			
Obveze prema dobavljačima			
Obveze po vrijednosnim papirima			
Ostale dugoročne obveze			
Odgodena porezna obveza			
KRATKOROČNE OBVEZE	3(n), 17	905.636	1.206.674
Obveze za zajmove, depozite i slično		6.398	6.398
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama		147.715	152.037
Obveze za predujmove		191.045	54.814
Obveze prema dobavljačima		251.060	677.324
Obveze prema zaposlenicima		177.467	126.704
Obveze za porezne, depozitne i slična obveze		181.351	189.398
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA KAZDOBLJA			
UKUPNO - PASIVA		3.291.572	3.937.101

Financijski izvještaji odobreni su dana 08.04.2019. godine.

Izvor: RGFI javna objava - <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>

5.1. Analiza dugotrajne materijalne imovine poslovnog subjekta „Alarm express d.o.o.“

U nastavku analiziramo dugotrajnu imovinu promatranog subjekta.

Slika 2.: Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina poslovnog subjekta Alarm Express d.o.o.

7. DUGOTRAJNA MATERIJALNA I NEMATERIJALNA IMOVINA

Stanje i promjene na materijalnoj i nematerijalnoj imovini u 2018. godini prikazane su tabelarno u nastavku:

	ZEMLIŠTE	GRAD.OBJEKTI	POSTROJENJA I OPREMA	ALATI, POGONSKI INVENTAR I TRANSPORTNA IMOVINA	UKUPNO MATERIJALNA IMOVINA	NEMATERIJALNA IMOVINA	UKUPNO MATERIJALNA I NEMATERIJALNA IMOVINA
NABAVA VRIJEDNOST	76.493	703.076	259.730	628.506	1.667.805	44.791	1.712.596
Stanje 01. siječnja 2018.							
Prodaja, rashod			-26.047	-23.131	-49.178		-49.178
Direktna povećanja			4.584		12.170	7.719	19.889
		7.586					
Stanje 31.prosinca 2018.	76.493	710.662	238.267	605.375	1.630.797	52.510	1.683.307
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI							
Stanje 01. siječnja 2017.	0	-73.176	-245.918	-258.942	-578.036	-44.791	-622.827
Obračun amortizacije za 2018.	0	-35.235	-8.431	-96.201	-139.867	-440	-140.307
Prodaja, rashod			26.047	18.873	44.920		44.920
Ukupni ispravak vrijednosti 2018	0	-108.411	-228.302	-336.270	-672.983	-45.231	-718.214
Štanje 31.prosinca 2018.	76.493	602.251	9.965	269.105	957.814	7.279	965.093

Izvor: RGFI javna objava - <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>

Kao što je prikazano u bilanci dugotrajna materijalna imovina poduzeća „Alarm express“ sastoji od: zemljišta, građevinskog objekta, postrojenja i oprema te alata, pogonskog inventara i transportne imovine koji su vrlo česti oblici dugotrajne materijalne imovine i pojavljuju se gotovo kod svakog poslovnog subjekta. Najznačajnija stavka dugotrajne materijalne imovine je građevinski objekti čija vrijednosti u 2018. godini iznosi 602.251,00 kuna. Dok je najmanje značajna stavka

postrojenja i oprema čija je vrijednost u 2018. godini iznosila 9.965,00 kuna.

Dugotrajna imovina u ukupnoj aktivi 2018. godine iznosi 24,33%. Zemljište u ukupnoj dugotrajnoj materijalnoj imovini 2018. godine iznosi 8%. Građevinski objekti u ukupnoj dugotrajnoj materijalnoj imovini 2018. godine iznose 62,88%. Postrojenja i oprema u ukupnoj dugotrajnoj materijalnoj imovini 2018. godine iznose 1%. Alati, pogonski inventar i transportna imovina u ukupnoj dugotrajnoj materijalnoj imovini 2018. godine iznose 28%.

6. ZAKLJUČAK

U ovom završnom radu prikazana je dugotrajna materijalna imovina. Dugotrajna materijalna imovina je imovina u materijalnom obliku koja će zadržati isti pojavni oblik duže od godine dana ili neće biti utrošena u jednom proizvodnom ciklusu . Dugotrajna materijalna imovina u većini poslovnih subjekata predstavlja značajan dio ukupne imovine te je iz tog razloga važna u prezentiranju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poslovnih subjekata.

S obzirom da pojedini oblici dugotrajne imovine poput strojeva ne mogu raditi vječno, već će imati određeni korisni vijek trajanja. Proces koji prikazuje trošenje dugotrajne materijalne imovine naziva se amortizacija.

Osim amortizacije, ono što je jako bitno kod dugotrajne materijalne imovine je njezino knjiženje. Kupovna vrijednost neke od stavki dugotrajne materijalne imovine koju smo nabavili knjiži se na konto imovine u pripremi. Osim kupovne vrijednosti na ovom kontu mogu se naći i troškovi poput prijevoza i montaže. Kasnije se taj zbroj preknjižava se na konto imovine u upotrebi, ali tek onda kad se ona zapravo i počne koristiti.

LITERATURA

a) Knjige:

1. Gulin D. et al. (2018.) *Računovodstvo II – evidentiranje poslovnih procesa*. Zagreb:Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
2. Rakijašić, J., Slovinac, I. i Zaloker, D. (2017.) *Računovodstvo i porezi*. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje.
3. Štahan, M. et al. (2014.) *Računovodstvo trgovačkih društava: prema HSFI i MSFI*. Zagreb: TEB- poslovno savjetovanje.

b) Internet stranice

1. HSFI 1 - Definicija osnovnih računovodstvenih kategorija (str. 4-5), dostupno na:
http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjes_tavanja.pdf (pristupljeno 02. srpnja 2019.)
2. HSFI 7 – Ulaganje u nekretnine (str. 55-59) , dostupno na:
http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjes_tavanja.pdf (pristupljeno 02. srpnja 2019.)
3. HSFI 17 – Poljoprivreda (str. 108-110), dostupno na:
http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjes_tavanja.pdf (pristupljeno 02. srpnja 2019.)
4. Alarm express web stranica - <https://www.alarmexpress.hr/o-nama/>
5. RGFI javna objava - <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>

SAŽETAK

Kako bi neki poslovni subjekt uopće mogao započeti sa poslovanjem potreban je mu je neki od oblika dugotrajne materijalne imovine. Da bi se neka imovina mogla evidentirati kao dugotrajna materijalna imovina njezina vrijednost mora biti veća od 3.500,00 kuna i korisni vijek duži od godine dana. Najčešći oblici dugotrajne materijalne imovine jesu zemljišta, građevinski objekti, alati, namještaj, strojevi, oprema, transportna sredstva i biološka imovina.

Prilikom korištenja dugotrajna materijalna imovina se postupno troši, a taj proces se naziva amortizacija. Trošak amortizacije se naravno evidentira kao trošak, a protustavka je konto ispravka vrijednosti. Smanjenje se ne vrši na kontu dugotrajne materijalne imovine, no kako bi se utvrdila stvarna vrijednost imovine treba uzeti u obzir pomoćni konto ispravka vrijednost.

Iznos fakturane vrijednosti i svi ovisni troškovi nastali prilikom njene nabave nagomilavaju se na dugovnoj strani konta dugotrajne materijalne imovine u pripremi, te se prilikom prenošenja u uporabu oni zatvaraju.

Ključne riječi: dugotrajna materijalna imovina, amortizacija, fakturana vrijednost

SUMMARY

In order for any enterprise to start business, it needs some form of long term assets. For asset to be a long term asset, its value must be greater than 3.500,00 kunas and must have a useful life of more than a year. The most common forms of long term assets are land, buildings, tools, furniture, machinery, equipment, means of transportation and biological assets.

When using, long-term assets are gradually consumed and this process is called amortization. The amortization is, of course, recorded as a cost, and the counterpart account is value correction. The reduction is not carried out on the tangible fixed asset line, but in order to determine the actual value of the asset, the auxiliary value adjustment account should be taken into account.

Key words: long term assets, amortization, invoice value